

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ İTİRAZ YETKİSİ KAPSAMINDAKİ KARARLAR

*Regional Court of Appeal Decisions by Chief Public Prosecutor's Office
Within the Scope of its Authority to Challenge*

Mustafa ARTUÇ¹

ÖZ

Ceza muhakemesinde istinaf kanun yolunun kabul edilmesi ile birlikte bir kısım kararların, istinaf kanun yolunda kesinleşecek olması, bu kararların en azından bir kez daha denetimi için, çareler üretilmesine neden olmuştur. İşte bu amaçla, BAM Cumhuriyet Başsavcılığına da, ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı başvuru yolu tanınmıştır. Hangi kararlara karşı bu yolun tanındığı hususu CMK'nın 308/A maddesinde yer alan "Bölge adliye mahkemeleri ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı" düzenlemesinden ve CMK'nın 286. Maddesinde yer alan hangi kararların temyiz edilemeyeceğine ilişkin hükümden çıkarmak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: İstinaf, itiraz, kesin karar, temyiz, BAM Cumhuriyet Başsavcılığı.

ABSTRACT

With the adoption of appeal remedy in criminal procedure, the fact that some court decisions will be finalized in appeal stage has led to the introduction of resorts to review these decisions at least one more time. Therefore, Chief Public Prosecutor's Office at Regional Court of Appeal has been granted a remedy against the final decisions of the criminal chambers. It is possible to infer from the provision in Article 308/A of the Code of Criminal Procedure (CCP), "against the decisions of the penal chambers of Regional Courts of Appeal that have *res judicata* effect" and from the provision in Article 286 of CCP regarding as to which decisions cannot be appealed.

Keywords: Appeal, objection, final decision, Chief Public Prosecutor's Office at Regional Court of Appeal.

1 Yargıtay Üyesi, Yakındoğu Üniversitesi Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi, hakimmustafaartuc@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1078-8367

GİRİŞ

26.09.2004 tarih ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 25. maddesi ile Bölge Adliye Mahkemeleri hukuk hayatımıza girmiş, aynı Kanununun 40. maddesi ile de Cumhuriyet Başsavcısının görevleri düzenlenmiştir.

5235 sayılı Kanununun 55. maddesi ile anılan Kanununun 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe gireceği düzenlenmişken, Kanununun Geçici 2. maddesi ile Adalet Bakanlığının, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 2 yıl içinde Bölge Adliye Mahkemelerini kurması öngörülmüştür.

Adalet Bakanlığı'nın 05.06.2007 tarih ve 26543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kararı ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluklarına göre İstanbul, Bursa, İzmir, Ankara, Konya, Samsun, Adana, Erzurum ve Diyarbakır'da bölge adliye mahkemeleri kurulmuş; Adalet Bakanlığı'nın 07.11.2015 tarih ve 29252 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kararı ile bu mahkemelere ilaveten Antalya, Gaziantep, Kayseri, Trabzon ve Van'da bölge adliye kurulmasına karar verilmiş; aynı gazetede yayımlanan Adalet Bakanlığı Kararı ile bölge adliye mahkemelerinin 20.07.2016 tarihinde tüm yurttan göreve başlayacakları ilan edilmiştir. Ancak 01.03.2016 tarih ve 29640 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan HSK'nın 29.02.2016 tarih ve 53 sayılı kararı ile bölge adliye mahkemelerinin ilk etapta Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Gaziantep, Erzurum ve Samsun illerinde olmak üzere toplam yedi merkezde faaliyeti geçirilmesine karar verilmiş ve mahkemelerin yargı alanları da buna göre yeniden düzenlenmiştir. 05.09.2017 tarihinden itibaren ise Adana ve Bursa Bölge Adliye Mahkemeleri, dosya kabul etmeye başlayarak, Bölge Adliye Mahkemesi sayısı 9'a çıkarılmıştır. Yine HSK'nın 08.06.2018 tarih ve 30445 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 06.06.2018 tarih ve 2017 sayılı kararı ile Konya ve Sakarya Bölge Adliye Mahkemelerinin kurulmasına karar verilmiş, anılan mahkemeler 03.09.2018 tarihi itibarıyla faaliyete geçmiştir. Böylelikle mevcut bölge adliye mahkeme sayısı 11'e yükselmiştir.

Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen kesin kararlara karşı CMK'nın 308. maddesinde hüküm altına alınan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yoluna başvurduğu olağanüstü bir kanun yolu olarak kabul edilmiş iken, bölge adliye mahkemesi ceza daireleri tarafından verilen kesin nitelikteki kararlara karşı olağan veya

olağanüstü bir kanun yolu bölge adliye mahkemelerinin ilk kuruluşunda öngörülmemiş idi.

Bu süreçlerde yaşanabilecek hukuka aykırılıkların giderilebilmesi amacıyla 05.08.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7035 sayılı Kanun’un 23. maddesi ile CMK’ya 308/A maddesi eklenerek, Bölge Adliye Mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararları aleyhine Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz yetkisi tanınmıştır. Aynı Kanunla CMK’nın Üçüncü Kısımının Birinci Bölümünün başlığı da “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının İtiraz Yetkisi” iken, “Yargıtay” ibaresi çıkarılarak, hem Yargıtay hem de Bölge Adliye Cumhuriyet Başsavcılığı terimlerini karşılama bakımından “Cumhuriyet Başsavcısının İtiraz Yetkisi” biçiminde değiştirilmiştir.

CMK’nın 308/A. maddesinin ilk şekli “(1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, aksi halde itirazı reddeder. İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir.” biçiminde düzenlenmişken, daha sonra maddede yapılan değişiklik ile “(1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. (Değişik cümleler:17/10/2019-7188/30 md.) Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı itirazı incelemek üzere ceza daireleri başkanlar kuruluna gönderir. Kurula gönderilen itiraz hakkında, kararına itiraz edilen dairenin başkanı veya görevlendireceği üye tarafından kurula sunulmak üzere bir rapor hazırlanır. (Ek cümleler:17/10/2019-7188/30 md.) Kurulun itirazın kabulüne ilişkin kararları, gereği için dairesine gönderilir. Kurulun verdiği kararlar kesindir. Dörtten fazla ceza dairesi olan bölge adliye mahkemelerinde Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından daire başkanları arasından belirlenen ve dört üyeden oluşan başkanlar kurulu bu incelemeyi yapar. Başkanlar kurulunun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.” halini almıştır.

Bu Kurum ile Bölge Adliye mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlara karşı başvurulacak, bir kanun yolu getirilmiş olmaktadır.

I. HUKUKİ NİTELİĞİ VE TANIMI

Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının itirazı yoluna, kesin nitelikteki kararlara karşı gidilebildiğinden bu usulün olağanüstü kanun yolu olduğu konusunda görüş birliği mevcuttur.²

Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi, BAM ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı gidilebilen bir kanun yoludur. Daha açık bir deyişle, BAM ceza dairesinin kararını vermesi ile bir kısım kararlar kesinleşir ve bu karar infaz edilebilir hale gelir. BAM Başsavcılığı da bu itiraz yetkisini, ancak kesin nitelikteki bu tür kararlara karşı kullanabilir. Yine bu yolu sadece BAM C. Başsavcılığının kullanabilmesi, BAM ceza dairesinden geçmiş kararlara karşı başvurulabilmesi ve sanık lehine olduğu hallerde süresiz olması da bu kanun yolunun olağanüstü kanun yolu olduğunu ortaya koyan hususlardandır.³ Esasen 308/A maddesinin düzenlendiği yer de normatif olarak bu müessesenin olağanüstü kanun yolu olduğunun kabulünü gerektirmektedir.

O halde CMK'nın 308/A. maddesindeki düzenlemeye göre Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının itirazını; *"Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri tarafından verilen ve herhangi bir yasa yolu öngörülmediği için kesin nitelikte olan kararlarına karşı, sanık aleyhine otuz gün içerisinde sanık lehine ise herhangi bir süreye tabi olmaksızın Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gidilebilen ve kararı veren Ceza Dairesi tarafından kararın yeniden incelenmesi sonucu karardan dönülmediği takdirde BAM Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu tarafından nihai kararın verilmesini sağlayan olağanüstü bir yasa yoludur"* biçiminde tanımlayabiliriz.⁴

II. İTİRAZIN KONUSU

A. Genel Olarak

Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısının itirazının konusu, Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairelerinin kesin nitelikteki kararlarıdır.

2 ERDEM Mustafa Ruhan/ŞENTÜRK Candide, **Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları**, Seçkin Yayınevi, Ankara (2018), sh. 173

Ancak bu yasa yolunu olağan yasa yolu olarak gören Yazarlar da bulunmaktadır. (ÜNVER Yener/HAKERİ Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku** 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara (2016), sh. 834)

3 ARSLAN Çetin, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının İtirazı (CMK md. 308.), **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl:2, Sayı:5, Aralık 2007, sh. 113

4 Benzer değerlendirme için bkz. DUMAN Barış. **Bölge Adliye Mahkemesi (İstinaf) Cumhuriyet Başsavcılığı**, Adalet Yayınevi, Ankara (2019), sh. 141

Bölge adliye mahkemesi ceza dairesi, CMK'nın 279. maddesi gereğince yaptığı ön inceleme sonucunda; yetkili ve görevli olduğunu, ayrıca yapılan istinaf başvurusunun kabul edilebilir olduğunu tespit ettiği takdirde; başvurunun kabulüne karar vererek CMK'nın 280. maddesi gereğince dosyanın incelenmesi aşamasına geçer.

Bu aşamada inceleme dosya üzerinden ve heyet halinde yapılacak müzakere ile gerçekleştirilir. Ancak, dosya daire başkanı tarafından görevlendirilen bir üyenin hazırlayacağı rapor kapsamında incelenebilir.⁵

Bölge adliye mahkemesinin CMK'nın 280. maddesi gereğince yaptığı inceleme; *ilk derece mahkemesinin, duruşmada ortaya konulan ve tartışılan delillere göre yaptığı değerlendirme sonucunda gerçekleştiği kabul edilen maddi mesele ve bu meseleye uygulanan hukuk normlarının yerindeliğine* ilişkindir.⁶

Daire tarafından yapılan bu inceleme;

- Yargılama hukukuna ilişkin kuralların uygulanıp uygulanmadığını (CMK'nın 289. maddesinde düzenlenen kesin hukuka aykırılık hallerinin bulunup bulunmadığı sorunu),
- Dava konusu olayın gerçekleşip gerçekleşmediği, gerçekleşmiş ise sanık tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği ve gerçekleştirme şeklinin belirlenmesi noktasında duruşmada ortaya konan ve tartışılan delillerin yeterli olup olmadığını (*maddi meselenin ispatı konusu*),
- Dava konusu olayın gerçekleşip gerçekleşmediği, gerçekleşmiş ise sanık tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği ve gerçekleştirme şeklinin belirlenmesi noktasında araştırılması gereken bir delil bulunup bulunmadığını (*delillerde eksiklik konusu*),
- Duruşmada ortaya konan ve tartışılan deliller ışığında sanık tarafından gerçekleştirildiği belirlenen maddi olayın hukuki nitelendirmesinin doğru yapıp yapılmadığını (*eyleme uyan suç tipinin belirlenmesi sorunu*),
- Yapılan hukuki nitelendirmeye göre sanık hakkında uygulanan yaptırımların doğru biçimde belirlenip belirlenmediğini (*yaptırımların doğru belirlenmesi sorunu*,

tespite yönelik bir incelemedir.

5 **Ceza Muhakemeleri İstinaf El Kitabı**, Türkiye Cumhuriyeti'nde İstinaf Mahkemelerinin Kuruluşunun desteklenmesi Projesi, Mart 2007, S. 142

6 ÜNSAL Cengiz, **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, Seçkin Yayınevi, 2. Baskı, S.285

Görüldüğü üzere, bölge adliye mahkemesi, ilk derece mahkemesi tarafından yapılan tespitler ile bağlı olmaksızın maddi meseleyi inceleyerek, maddi vakıanın gerçekleşip gerçekleşmediği ve gerçekleşmiş ise sanık tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini, duruşmada ortaya konan ve tartışılan delillerle ispat edilip edilmediğini, ispat edilmiş ise eyleme uyan suç tipinin ve buna göre uygulanan yaptırımların doğru şekilde belirlenip belirlenmediğini denetleyecektir.⁷

B. İnceleme Sonucunda BAM Ceza Dairesi Tarafından Verilecek Kararlar

Dosya üzerinden yapılan incelemenin sonucuna göre BAM ceza dairesi;

- İstinaf başvurusunun esastan reddine,
- Düzeltilecek istinaf başvurusunun esastan reddine,
- Kesin hukuka aykırılık dolayısıyla hükmün bozulmasına,
- Davanın yeniden görülmesine ve duruşma hazırlığı işlemlerine başlanılmasına,

karar verebilir.⁸

1. Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairelerinin Kesin Olarak Verdiği Kararlar

CMK'nın 286. maddesinin 1. fıkrasına göre; bölge adliye mahkemesi ceza dairesinin bozma dışındaki kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulabilecektir. Şu halde bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin bozma kararlarına karşı temyiz yoluna gidilemeyecektir.

CMK'nın 286. maddesinin 2. fıkrasında ise, bu genel kuralın istisnalarına yer verilmiştir. Bu fıkrada belirtilen bölge adliye mahkemesi kararları kesindir, bu kararlara karşı temyiz yoluna başvurulamaz. Buna göre;

a. Beş yıl veya daha az hapis cezası ile miktarı ne olursa olsun adli para cezalarına ilişkin ilk derece mahkemesinden verilen karara karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararları temyiz edilemez ve kesindir.

Bu bende göre, ilk derece mahkemesi tarafından beş yıl veya daha az hapis cezası ya da miktarı önemli olmaksızın adli para cezası

7 ARTUÇ Mustafa, **Açıklamalı-Pratik Ceza Muhakemesi Kanunu**, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara (2019), sh. 1263

8 CENTEL/ZAFER, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 19. Baskı, Beta Yayınları, (2020), sh. 913-915

verildiğinde, bu hükümlerle ilgili istinaf mahkemesi yaptığı inceleme sonucu, duruşmalı veya duruşmasız istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilir ise, artık bu karara karşı herhangi bir olağan yasa yolu bulunmamaktadır, bu karar kesindir.

İlk derece mahkemesi tarafından verilen ve 5 yıl hapsi geçen cezaları, BAM ceza dairesi artırmadan istinaf isteminin reddine karar verse bile, bu karar temyize tabidir, kesin değildir. Yine ilk derece mahkemesi tarafından verilen ceza 5 yıldan fazla hapis cezası ise, BAM ceza dairesi bu cezayı 5 yılın altına düşürse bile, verilen bu karar temyize tabidir, kesin değildir.⁹

Eğer ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu ceza 5 yıl ve altındaki hapis veya miktarı önemli olmaksızın adli para cezası da, BAM ceza dairesi, bu cezayı 1 gün hapis veya 1 TL adli para cezası da olsa artırmış ise, artık bu karar kesin değildir temyize tabidir.

İlk derece mahkemesi tarafından verilen ceza, adli para cezası ise, buna ilişkin istinaf isteminin reddine dair BAM Ceza Dairesi kararı kesindir. Buradaki para cezasının doğrudan verilen adli para cezası olması ile hapisten çevrilen adli para cezası olması arasında fark yoktur. Hatta suç bilinçsiz taksirle işlenen bir suç olup da verilen hapis cezası beş yıldan fazla olsa bile TCK'nın 50. maddesi uyarınca adli para cezasına çevrilmiş ve bu kararın istinafı üzerine BAM ceza dairesi istinaf isteminin reddine karar vermiş ise, bu karar da kesindir, temyiz edilemez.¹⁰

İlk derece mahkemesi tarafından verilen 5 yıl ve altındaki hapis veya adli para cezası ile ilgili bu cezaları artırmayan, kararın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin kararlar da temyize tabi değildir, kesindir.

Burada istinaf isteminin reddi kararının duruşma açılmadan verilmesi ile duruşma açılarak verilmesi arasında fark bulunmamaktadır, her iki halde de BAM ceza dairesinin kararı kesindir.

9 Sanık hakkında, A. 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 12/06/2017 tarihli hükmü ile hırsızlık suçundan 5237 sayılı TCK'nın 142/2-h, 143/1 maddeleri uyarınca 12 yıl hapis cezasına hükmedildiği, bu hükmeye ilişkin istinaf talebi üzerine G.. Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesince davanın yeniden görülmesine karar verilerek yapılan duruşma sonunda 5271 sayılı CMK'nın 280/2. maddesi uyarınca ilk derece mahkemesinin hükmü kaldırılarak sanık hakkında hırsızlık suçundan TCK'nın 142/2-h, 143/1, 168/2 ve 62. maddeleri uyarınca 3 yıl 9 ay hapis cezasına hükmedildiği ve bu hükmün temyizinin kabil olduğu belirlenerek yapılan incelemede...(2. CD, 16.04.2018, 2018/1688-2018/4554) (Balı, Fidan/Öztürk, Seyithan. **Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz** Adalet Yayınevi, Ankara (2019), sh. 319)

10 ERDEM/ŞENTÜRK, **Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları**, (2018), sh. 183

b. İlk derece mahkemelerince verilen beş yıl (beş yıl dahil) veya daha az hapis cezalarını artırmayan bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

Bu hükmün uygulanabilmesi için öncelikle ilk derece mahkemesi kararının beş yıl ve altındaki hapis cezası olması gerekir. İlk derece mahkemesinin verdiği karar, beş yıl hapsi geçiyor ise artık BAM ceza dairesi ister bu cezayı artırsın, ister azaltsın, isterse istinaf isteminin reddine karar versin bu karar temyize tabidir. Örneğin ilk derece mahkemesinin hükmettiği 6 yıl hapis cezası bölge adliye mahkemesi ceza dairesi tarafından 3 yıl hapis olarak yeniden belirlenmiş ise, bu karar ilk derece mahkemesinin verdiği cezanın miktarı itibariyle kesin değildir, temyize tabidir.

İkinci olarak, BAM ceza dairesinin, ilk derece mahkemesi tarafından verilen beş yıl ve altındaki hapis cezasını herhangi bir şekilde artırmamış olması gerekir. Bu durumda BAM ceza dairesinin ilk derece mahkemesi tarafından verilen ceza ile ilgili istinaf isteminin reddine karar vermesi veya hapis cezasını azaltması halinde artık bu karar temyize tabi olmayıp kesindir. Örneğin ilk derece mahkemesi 2 yıl hapis cezası verdi, BAM ceza dairesi de bu kararı kaldırdı ve sonuç olarak 1 yıl hapis cezası verdi ise, artık bu karar kesindir temyize tabi değildir.

Bölge adliye mahkemesi, ilk derece mahkemesince verilen cezayı artırmış ise, bu halde bölge adliye mahkemesinin kararına karşı temyiz yoluna başvurulabilecektir. Önemli olan cezanın artırılması hususudur. Bölge adli mahkemesi cezayı artırmış ve hükmedilen ceza beş yıl veya daha az bir hapis cezası olsa bile bölge adliye mahkemesinin bu kararı temyize tabi olacaktır. Örneğin ilk derece mahkemesi 3 yıl hapis cezası verdi, BAM ceza dairesi ise istinaf istemini kabul ederek bu cezayı 3 yıl 6 ay hapis olarak belirledi ise, bu karar kesin olmayıp temyize tabidir.

Bu kapsamda BAM ceza dairesinin ilk derece mahkemesinin kurduğu hükümdeki cezayı değiştirmemekle birlikte, güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar yönü itibariyle sanığın aleyhine olacak bir değişikliği gitmiş ise ne şekilde hareket edileceği hususunun da değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin ilk derece mahkemesi kararında tekerrür hükümleri uygulanmamış ve aleyhe istinaf olması nedeniyle BAM ceza dairesi tarafından TCK'nın 58. maddesi uygulanmış ise veya ilk derece mahkemesi tarafından müsadere hükümleri uygulanmamış ancak BAM ceza dairesi müsadere uygulamış ise veya TCK'nın 53/5. maddesindeki yasaklılık ilk derece mahkemesi tarafından uygulanmamış ancak BAM ceza dairesi tarafından uygulanmış ise,

kanaatimizce bu durumda ceza artırılmamış olmakla ek güvenlik tedbirine hükmolunmuş bulunduğundan ve güvenlik tedbirleri de aynı hüküm olduğundan, sonradan BAM ceza dairesi tarafından verilen ve güvenlik tedbiri eklenen hükümlerle ilgili temyiz yasa yolunun açık olduğunu düşünmekteyiz. Yargıtay da aynı görüştedir.¹¹

BAM ceza dairesinin, ilk derece mahkemesi tarafından verilen kararlar ilgili suçun niteliğinin değiştirilmesinin bu noktada önemi yoktur. BAM ceza dairesi suçu sahtecilik yerine görevi kötüye kullanma olarak değiştirse bile, cezayı artırmadığı sürece, temyize tabi olmayacaktır. Ancak, ilk derece mahkemesince verilen beş yıl veya daha az hapis cezasına ilişkin karar bölge adliye mahkemesince kaldırılıp beraat kararı veya ceza verilmesine yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verilmişse, başka bir deyişle kararın niteliği değişmiş ise CMK'nın 286. maddesinin 2-d. maddesindeki durum hariç, bu karar temyize tabidir, bu nedenle kesin değildir.¹² İlk derece mahkemesince verilen beraat kararı kaldırılıp, bölge adliye mahkemesince hapis cezasına veya seçenek yaptırıma (bu arada hapisten çevrilen adli para cezasına) hükmedilmesi halinde d bendindeki istisnalar hariç olmak üzere bu karar temyize tabi olacaktır.¹³

Burada üzerinde durulması gereken diğer bir husus, ilk derece mahkemesinin bir suçtan dolayı sanığa 5 yıl veya daha az hapis cezası verdiği, bu kararın sanık veya Cumhuriyet savcısı tarafından sanığın lehine olarak istinafi edilmesi üzerine BAM ceza dairesinin fiilin başka bir suçu oluşturduğu sonucuna varıp, bu nitelermeye göre belirlendiği ceza ilk derece mahkemesinin hükmettiğinden fazla olduğu ve fakat bu cezayı daha sonradan kazanılmış hak nedeni ile CMK'nın 283. maddesi uyarınca eski ceza miktarına çektiği hallerde, bu kararın kesin olup olmadığıdır. Örneğin ilk derece mahkemesi görevi kötüye

11 Sanık hakkındaki sonuç cezayı artırmamakla birlikte TCK'nın 53/5. maddesinde düzenlenen hak yoksunluğu yönünden ilk kez Bölge Adliye Mahkemesince verilen ve ilk derece mahkemesince hükmedilen "Sanığın kamu görevlisi olması ve eylemin avukatlık görevinin ifası sırasında gerçekleşmesi nedeniyle TCK'nın 53/1-a maddesi delaletiyle 53/5. maddesi uyarınca sanığın takdiren cezanın infazından sonra başlamak üzere 2 yıl 1 ay süreyle avukatlık hak ve yetkilerini kullanmasının sınırlandırılmasına" şeklindeki hatalı ve sınırlı uygulamayı sanık aleyhine kaldırıp "avukat olan sanığın avukatlık görevi nedeniyle zimmet suçunu işlediğinden sanığın TCK'nın 53/1-e maddesindeki hak ve yetkileri kullanmasının TCK'nın 53/5. fıkrasının 1. cümlesine göre cezanın infazından sonra işlemek üzere 2 yıl 1 ay süreyle yasaklanmasına" şeklinde genişleterek uygulanması yönündeki kararın temyiz yasa yoluna tabi olması gerektiği kabul edilerek tebliğnamedeki düşünceye iştirak edilmemiş, (5. CD. 20.11.2019, 2019/6122-10932)

12 BALCI/ÖZTÜRK, *Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz*, (2019), sh. 307

13 CGK, 20.03.2018 tarih ve 2018/11-38- 2018/113 sayılı kararı (BALCI/ÖZTÜRK, *Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz* (2019), sh. 310-314)

kullanma suçundan sanığa 6 ay hapis cezası vermiş, sanığın istinafi üzerine BAM ceza dairesi yaptığı inceleme sonucu eylemin zimmet suçunu oluşturduğu sonucuna vararak 5 yıl hapis cezasına hükmetmiş ve bilahare kazanılmış hak nedeniyle bu cezayı 6 ay hapse çekmiştir. Kanaatimizce burada 6 ay olarak verilen ceza, sadece kazanılmış hak nedeniyle çekilen cezadır, sonuç ceza aslında 5 yıldır. Bu nedenle sanığın aleyhine durum olduğundan, bu kararın da temyize tabi olması gerekir.¹⁴

c. Hapis cezasından çevrilen seçenek yaptırımlara ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen her türlü kararlar ve istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar temyiz edilemez ve kesindir.

TCK'nın 50. maddesinde seçenek yaptırım olarak adli para cezası ve diğer seçenek tedbirler öngörülmüştür. Burada ilk derece mahkemesinin hapis cezasını TCK'nın 50. maddesinde öngörülen seçenek yaptırıma çevirdiği bir karar söz konusudur. TCK'nın 50/5. maddesine göre asıl mahkûmiyet, sonuç olarak belirlenen adli para cezası ve seçenek tedbirdir.

İlk derece mahkemesi tarafından verilen ve seçenek yaptırıma çevrilen mahkûmiyet ile ilgili istinaf başvurusu incelenip de, BAM Ceza Dairesi istinaf isteminin esastan reddine karar verir veya yine seçenek yaptırıma kendisi karar verir veya süresini ya da seçenek yaptırımı değiştirir ise, bu kararlar kesindir, temyiz edilemez.

İlk derece mahkemesi tarafından hapis cezası verilip de, BAM Ceza Dairesi tarafından bu hapis cezası seçenek yaptırıma çevrilmiş ise, bu durumda anılan hükmün, temyize tabi olup olmadığı konusunda CMK'nın 286/2-c. Maddesinde herhangi bir açıklık bulunmamaktadır, bu hükümlerin temyizi kabil olup olmadığı hususunun, CMK'nın 286/2. Maddesinin diğer bentlerine göre belirlenmesi gerekir.¹⁵

14 Aynı yönde KAYMAZ Seydi, **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, Seçkin Yayınevi, Ankara (2017), sh. 273-274; Anılan Yazara göre "Yalnızca sanık lehine istinaf kanun yoluna başvurulması nedeniyle aleyhe değiştirme yasağı uyarınca sanığa aynı cezanın verildiği hallerde de hükmün temyize tabi olduğunu kabul etmek gerekir. Gerçekten, bu ihtimalde daha önce verilen ceza, aleyhe kanun yoluna başvurulmadığı için tayin edilmektedir. Suçun niteliğine veya suçun gerektirdiği ceza miktarına bağlı hak yoksunlukları –ki bu yoksunluklar bazen ceza kadar acıtıcı olabilir-, af, zamanaşımı gibi kurumlar ise doğru bir şekilde tayin edilen suçun niteliğinin gerektirdiği ceza miktarına göre tayin edilecektir. Bu göstermektedir ki, bu halde aleyhe değiştirme yasağı uyarınca belirlenen ceza suçun gerektirdiği ceza olmayıp, infaz edilmesi gereken cezadır (CGK. 04.03.2008, 2008/6-47, 2008/43). Bazı Yargıtay kararlarında, aleyhe değiştirme yasağı uyarınca belirlenen cezanın infaz edilmesi gereken ceza olduğu açıkça vurgulanmıştır (1. CD. 02.12.2014, 2014/2450-2014/5802). O nedenle, aleyhe değiştirme yasağı uyarınca cezanın arttırılmadığı hallerde de hükmün temyize tabi olduğunu kabul etmek gerekir.

15 KAYMAZ, **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, Seçkin Yayınevi, Ankara (2017), sh. 257

Eğer ilk derece mahkemesi tarafından beraat kararı verilip de, BAM Ceza Dairesi bu kararı mahkûmiyete dönüştürüp, daha sonra da verilen hapis cezasını seçenek yaptırıma çevirmiş ise, CMK'nın 286/2-d. maddesindeki suçlar hariç olmak üzere, verilen bu karar da temyize tabidir, kesin değildir.

d. İlk defa bölge adliye mahkemesince verilen ve 272. maddenin üçüncü fıkrası kapsamında kalan mahkûmiyet kararları hariç olmak üzere, ilk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları kesindir temyiz edilemez.

CMK'nın 286/2-d. maddesi daha önce *"İlk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,"* biçiminde iken doktrinde adil yargılanma hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle eleştirilmiştir.¹⁶ Hüküm, Anayasa Mahkemesinin 27/12/2018 tarihli ve E.: 2018/71 K.: 2018/118 sayılı Kararı ile iptal edilmiş^{17, 18}

16 Eleştiriler için bkz. GÜNGÖR Devrim, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, Yetkin Yayınevi, Ankara (2016), sh. 129

17 R.G. Tarih - Sayı: 15/2/2019 – 30687

18 Anayasa Mahkemesi anılan kararında "31. Kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin bölge adliye mahkemesi kararına karşı temyiz yolunun kapalı tutulması suretiyle hükmün denetlenmesini talep etme hakkına getirilen sınırlamanın davaların makul süre içinde sonuçlandırılması ve usul ekonomisinin sağlanması amacına ulaşılabilmesi bakımından elverişli ve gerekli bir araç olmadığı söylenemez.

32. Ancak hükmün denetlenmesini talep etme hakkına getirilen sınırlamanın elverişli ve gerekli olması yeterli olmayıp orantılı da olması gerekir. Orantılılık yönünden yapılacak denetimde temyiz yolu kapatılan kararın iki yıla kadar hapis cezasına ilişkin mahkûmiyet içerebilen hükümlerden olduğu gözetilmelidir. Kişinin özgürlüğünün sınırlandırılması sonucunu doğuran hükümlerin denetime tabi tutulmasının önemi açıktır. Kaldı ki bu kapsamdaki bazı mahkûmiyet hükümleri kamu görevlisi olmak dâhil kişi bakımından belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma sonucunu doğurabilecek niteliktedir. Hükmün denetlenmesini talep etme hakkının ceza yargılaması sonucu verilen bütün hükümlere karşı bu denetimi talep etme imkânı tanınmasını zorunlu kılan bir yönü bulunmamaktadır. Bu bakımdan hafif nitelikteki suçlara ilişkin mahkûmiyetlerin kesin olması, hükmün denetlenmesini talep etme hakkına yönelik orantılı bir sınırlama olarak nitelendirilebilir. Ancak hürriyeti bağlayıcı ceza yaptırımını içeren suçların hafif nitelikte olduğu söylenemez.

33. Yargılamanın makul bir sürede sonuçlandırılması ve usul ekonomisinin sağlanması amacıyla da olsa hapis cezasına ilişkin mahkûmiyet hükümlerinin denetime tabi kılınmamasının sanığa aşırı bir külfet yükleyeceği açıktır. Diğer bir ifadeyle hürriyeti bağlayıcı cezaya ilişkin mahkûmiyet hükümlerinin denetime kapalı tutulmasıyla sanığa yüklenen külfet, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılması ve usul ekonomisinin sağlanması amaçlarıyla haklılaştırılmaz. Hürriyeti bağlayıcı cezaya ilişkin mahkûmiyet hükmünün denetletirilmesi vasıtasıyla elde edecek bireysel yarar, makul sürede yargılanma hakkı ve usul ekonomisi ilkesine feda edilemez. Bu itibarla bölge adliye mahkemesince ilk defa verilen ve hürriyeti bağlayıcı ceza içeren mahkûmiyet hükümlerine

ve 20/2/2019 tarih ve 7165 sayılı Kanunun 7. maddesi ile yeniden düzenlenerek mevcut halini almıştır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için ön şart, üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren veya iki yıla kadar hapis cezası ile birlikte adli para cezası gerektiren bir suçun varlığıdır. Kanunda bir suçun karşılığı olarak öngörülen ceza 2 yıldan fazla ise, bu madde kapsamında değerlendirilemez. Bu sürenin belirlenmesinde, cezayı artıran veya azaltan nedenler göz önünde bulundurulmaz. Burada hükmolunan ceza miktarının önemi bulunmamaktadır. Sonuç ceza miktarı 2 yıldan fazla olsa bile, bu hüküm uygulanabilecektir.

Bu hükme göre, ilk derece mahkemesi beraat kararı vermiş, BAM ceza dairesi bu kararı kaldırarak kendisi mahkûmiyet kararı olarak hapis cezası vermiş ise (ceza 1 gün bile hapis bile olsa) bu karar artık kesin değildir, temyize tabidir.

BAM ceza dairesi ilk derece mahkemesinin verdiği beraat kararını kaldırıp 3000 TL'ye kadar (3000 TL dahil) adli para cezasına hükmeder ise bu karar CMK'nın 272/3. maddesi uyarınca kesindir, temyiz edilemez.

BAM ceza dairesi ilk derece mahkemesinin verdiği beraat kararını kaldırır da 3000 TL'yi aşan adli para cezasına hükmeder ise bu karar temyize tabidir, kesin değildir.

Bunun dışında ilk derece mahkemesinin verdiği 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası ile ilgili BAM ceza dairesinin verdiği esastan ret, düzelterek esastan ret, mahkûmiyet kararının beraata çevrilmesi veya hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesi gibi her türlü karar, temyiz edilemez, kesindir. O halde ilk derece mahkemesinin verdiği hapis cezasını ister artırsın, ister azaltsın, isterse, üst sınırı iki yılı aşan bir cezayı gerektirmemek koşuluyla, suç vasfını değiştirsin, anılan suçlarla ilgili BAM ceza dairesi tarafından verilen kararlar, kesindir.¹⁹ Örneğin

karşı denetim imkânının bulunmamasının hükmün denetlenmesini talep etme hakkına yönelik orantısız bir sınırlama getirdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

34. İtiraz konusu kuralda bölge adliye mahkemesinin sadece –yukarıda belirtildiği üzere– hükmün denetlenmesini talep etme hakkını sınırlamayan ilk derece mahkemesinin beraat kararının onanmasına ilişkin kararlarına değil ilk derece mahkemesinin beraat kararının bozulmasıyla ilk derece mahkemesinin mahkûmiyet hükmünün onanmasına ilişkin kararlar ile beraat kararının bozulması üzerine ilk derece mahkemesinin mahkûmiyet hükmünün onanmasına ilişkin kararlar arasında ayırım yapılmaksızın bölge adliye mahkemesinin kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü kararına karşı temyiz yolunun kapalı olmasını öngören kuralın bütünüyle iptali gerekir.” biçiminde gerekçe göstermiştir.

19 KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 269

TCK'nın 106/1. maddesinin birinci cümlesinde düzenlenen tehdit suçunun cezası 6 aydan 2 yıla kadar haptir. İstinaf mahkemesi bu suçla ilgili hapis cezası verdiğinde, bu mahkûmiyet kararı istinaf edilir ise, BAM ceza dairesinin bu hükümle ilgili verdiği beraat, düşme, ceza verilmesine yer olmadığına, cezanın artırılmasına veya azaltılmasına ilişkin tüm kararlar temyiz edilemez, kesindir.

Burada CMK'nın 286/2-d. maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptali ve daha sonra 7165 sayılı Kanunla yapılan düzenlemelerin zaman bakımından uygulanması kapsamında 28.02.2019 tarihinden sonra ilk defa bölge adliye mahkemesince verilen ve 272. maddenin üçüncü fıkrası kapsamı dışında kalan mahkûmiyet kararları hariç olmak üzere, ilk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları ise kesin olup, bu kararlara karşı temyiz yoluna başvurulamaz.²⁰

e. Adli para cezasını gerektiren suçlarda ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulamaz, kesindir.

CMK'nın 286/2-e maddesi gereğince, adli para cezasını gerektiren suçlarda ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları kesindir, bu kararlara karşı temyiz yoluna başvurulamaz. Bu hükmün uygulanabilmesi için, fiilin, yalnızca adli para cezasını gerektiren bir suç olması gerekir. Burada önemli olan suçun karşılığında yaptırım olarak adli para cezasının öngörülmesi olmasıdır. Suçun karşılığında öngörülen cezanın hapis olduğu, ancak bu hapsin TCK'nın 50. maddesinin uygulanarak sonuç cezanın adli para cezasına çevrildiği hallerde TCK'nın 286/2-e. maddesi uygulanamaz, diğer bentlere göre işlem yapılır.²¹

Bu suçlarla ilgili verilen ilk derece mahkemesi kararı ister mahkûmiyet, ister beraat, ister düşme, isterse ceza verilmesine yer olmadığına ilişkin olsun bu hükmün uygulanmasını engellemez. Bu suçlar nedeniyle verilen ve kanaatimizce suçun adli para cezasını gerektiren bir suç olma vasfını koruduğu sürece, cezaların artırılması, eksiltilmesi, beraat kararının mahkûmiyete çevrilmesi ya da mahkûmiyet kararının beraat kararına çevrilmesine ilişkin bölge adliye mahkemesi

20 ARTUÇ Mustafa/ELMAS Mehmet Tevfik, *Duruşma Yönetimi ve Yasayolları*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara (2019), sh. 639

21 ERDEM/ŞENTÜRK, *Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları*, (2018), sh. 185

kararları da temyize tabi olmayıp kesindir. Yine burada suç niteliğinin değişmesi, suçun adli para cezasını gerektiren suç olma özelliğini koruması kaydı ile bentte yer alan “suç niteliğini değiştirmeyen” ibaresi 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanununun 78. maddesiyle “her türlü” şeklinde değiştirilmesi nedeniyle sonuca etkili değildir.²²

f. Sadece eşya veya kazanç müsadereesine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulamaz, bu kararlar kesindir.

CMK'nın 256. maddesinin birinci fıkrasına göre ise, müsadere gereken bir eşyanın müsadere konusunda asıl hükümlerle birlikte bir karar verilmediği veya ön ödemenin ödenmesi gibi bir nedenle kamu davasının açılmadığı hallerde, müsadere isteminde kimlerin bulunabileceği düzenlenmiştir. Maddeye göre bu durumda C. Savcısı veya katılan eşyanın müsadere isteyebilir. CMK'nın 258. maddesine göre “256 ncı maddeye göre verilecek hükümlere karşı Cumhuriyet savcısı, katılan ve 257 nci maddede belirlenen kişiler için istinaf yolu açıktır.” Burada müsadere olunan eşyanın değerinin bir önemi bulunmamaktadır. Eşyanın değeri ne olursa olsun başvurulacak yasa yolu istinaftır.

Suç konusu olmayıp münhasıran müsadereye tabi olan eşyanın (kendisi suç konusu olan eşya münhasıran müsadereye tabidir, örneğin ruhsatsız tabanca, uyuşturucu madde, kaçak eşya gibi) müsadere ise; CMK'nın 259. maddesinde düzenlenmiştir. Bu hükmün uygulanması için eşyanın suç konusu olmaması gerekir. Eğer eşya suç konusu (örneğin ruhsatsız silah taşıma veya uyuşturucu kullanma veya kaçakçılık suçları işlenmiş) ise bu durumda müsadere yukarıda açıklanan usule göre yapılacaktır. Burada, işlenen bir suç bulunmadığından duruşma yapılmasına gerek yoktur, onun için müsadere duruşma yapılmaksızın evrak üzerinde yapılacak ve bu karara karşı da itiraz kanun yoluna başvurulacaktır.

CMK'nın 286/2-e. maddesinde düzenlenen müsadere CMK'nın 256-258. maddeleri arasında düzenlenen müsadere değildir. Çünkü CMK'nın 259. maddedeki müsadere kararı itiraza tabi olduğundan, bu kararların istinaf edilmesi üzerine BAM ceza dairesine gelebilmesi mümkün değildir.

Burada temyize konu olmayan karar; ilk derece mahkemesi tarafından verilen ve yalnızca eşya veya kazanç müsadereesine veya eşya

²² Aynı yönde BALCI/ÖZTÜRK, *Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz*, (2019), sh. 324

veya kazancın müsadere edilmesine yer olmadığına ilişkin kararlarla ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen istinaf başvurusunun esastan reddi kararıdır. Burada müsadere edilen eşyanın veya kazancın miktarının herhangi bir önemi yoktur, Kanun koyucu değere göre bir düzenleme yoluna gitmemiştir.

Madde metninde “sadece eşya veya kazanç müsadere”nden bahsedildiğinden, bu bent ilk derece mahkemesi tarafından bir cezaya bağlı olmaksızın verilen müsadere veya müsadere yapılmasına yer olmadığına kararları yönünden uygulanacaktır. Bir cezaya bağlı olarak verilen müsadere veya müsadereye yer olmadığına kararları yönünden ise, diğer bentler uygulanarak sonuca ulaşılabilecektir.

g. On yıl veya daha az hapis cezasını veya adli para cezasını gerektiren suçlardan, ilk derece mahkemesince verilen beraat kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları temyize tabi olmayıp kesindir.

Burada da temyize tabi olmayan karar, kanunda öngörülen cezanın üst sınırının on yıl veya daha az hapis cezasını veya miktarı ne olursa olsun adli para cezasını gerektiren bir suçtan dolayı ilk derece mahkemesince verilen beraat kararına ilişkin olarak bölge adliye mahkemesince verilen istinaf başvurusunun esastan reddi kararıdır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için bir suçun kanunda öngörülen cezasının on yıl veya altındaki hapis cezası olması, ilk derece mahkemesi tarafından beraat kararı verilmesi ve BAM ceza dairesinin de istinaf istemini esastan reddetmiş olması gerekir.

Yine suçun kanunda öngörülen cezasının adli para cezası olması halinde de, ilk derece mahkemesi tarafından verilen beraat kararı ile ilgili istinaf isteminin reddine ilişkin kararlar da bu bent kapsamında değerlendirileceğinden, temyize tabi olmayacak, kesin sayılacaktır.

O halde, on yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı ilk derece mahkemesince verilen beraat kararlarına ilişkin olarak bölge adliye mahkemesinin istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararına karşı temyiz yoluna başvurulabilir.

On yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı ilk derece mahkemesince verilen mahkûmiyet kararı kaldırılıp bölge adliye mahkemesince beraat kararı verilmiş ise bu karar da temyize tabidir.

On yıl veya daha az hapis cezasına gerektiren bir suçtan dolayı ilk derece mahkemesince verilen beraat kararının kaldırılıp, bölge

adliye mahkemesince mahkumiyet, düşme veya ceza verilmesine yer olmadığına kararı verilmiş ise yine bu karar da temyize tabidir.

h. Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlara karşı temyiz yoluna başvurulamaz, kesindir.

Bu hükmün uygulanabilmesi için ilk derece mahkemesi tarafından herhangi bir nedenle kamu davasının düşmesine veya ceza verilmesine yer olmadığına veya yalnızca güvenlik tedbirine hükmedilmiş olması gerekir. Bu kararların istinafı üzerine istinaf isteminin reddine karar verilir ise bu karar temyiz edilemez, kesindir.²³ Bu bentte geçen güvenlik tedbiri ile müsadere maddenin f fıkrasında ayrıca düzenlendiğinden, müsadere dışındaki güvenlik tedbirlerinin anlaşılması gerekir.²⁴

CMK'nın 286/2-h. maddesine göre, ilk derece mahkemesi tarafından verilen kamu davasının düşmesi veya ceza verilmesine yer olmadığına veya güvenlik tedbirine hükmolunmuş da bu karar aleyhine istinaf başvurusunda bulunulmuş ve BAM ceza dairesi istinaf istemini kabul ederek, yine bu üç tür karardan birisini vermiş ise, bu kararın da temyizi mümkün değildir.²⁵ Örneğin ilk derece mahkemesi zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verdi ve BAM ceza dairesi eylemin zamanaşımına uğramadığını, ancak çocuğun 12 yaşından küçük olduğunu görüp de ceza verilmesine yer olmadığına karar verir ise, bu karar kesindir.²⁶ Yine güvenlik tedbirlerinin değiştirilerek ilk derece mahkemesinin düzeltilerek onanmasına dair BAM ceza dairesi kararı

23 KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 272

24 KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 270; Balcı/Öztürk, *Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz*. (2019), sh. 328

25 "...bölge adliye mahkemesinin vermiş olduğu tedbirin ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu tedbirle aynı türden olmak, yani güvenlik tedbiri olmak koşuluyla adının ve niteliğinin farklı olması halinde de hükmün temyiz yeteneğinin olmadığı.", "...bölge adliye mahkemesi bu bentte yer alan kararlardan vermiş olsa bile karar türü değişmişse, ... düşme yerine ceza verilmesine yer olmadığına karar vermiş ise, bu yeni ve farklı bir karar olduğundan temyize tabi olacaktır" görüşü için bkz. KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 272

26 5271 sayılı CMK'nın 286/2-g maddesi uyarınca (karar tarihinde yürürlükte bulunan), davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararların temyizleri mümkün olmadığından, Bölge Adliye Mahkemesince verilen temyiz isteminin reddine ilişkin 21.06.2017 tarihli, 2017/934 esas ve 2017/901 karar sayılı ek kararda bir isabetsizlik görülmediğinden, bu karara yönelik Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Savcısının temyiz itirazının reddiyle, temyiz isteminin reddine dair ek kararın ONANMASINA, (13. CD, 08/02/2018, 2018/248-2018/1511) (BALCI/ ÖZTÜRK, *Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz* (2019), sh. 329)

da temyiz edilemeyecek kesin nitelikteki kararlardandır. Ancak BAM ceza dairesi, ilk derece mahkemesinin verdiği düşme, ceza verilmesine yer olmadığına veya güvenlik tedbiri uygulanmasına ilişkin karara karşı yapılan istinaf başvurusunu kabul ederek bu kararı kaldırıp beraat, mahkûmiyet veya güvenlik tedbiri uygulanmasına yer olmadığına karar verir ise, bu karar kesin olmayıp temyizi kabildir.

Yine BAM ceza dairesi tarafından mahkûmiyet veya beraat kararı kaldırılıp da, düşme, ceza verilmesine yer olmadığına veya güvenlik tedbirine karar verilmiş ise, diğer bentlerdeki sınırlamalar saklı kalmak üzere, bu karar temyize tabi olacaktır.²⁷

1. Yukarıdaki bentlerde yer alan sınırlar içinde kalmak koşuluyla aynı hükümdede, cezalardan ve kararlardan birden fazlasını içeren bölge adliye mahkemesi kararları da temyiz edilemez nitelikteki kesin kararlardandır.²⁸

CMK'nın 286/2-1. maddesine göre, tek başına temyiz kanun yolu kapatılan hükümlerden birden fazlasının bir arada bulunması halinde, bu hüküm de kesin nitelikte olduğundan aleyhine karşı temyiz kanun yoluna başvurulamaz.²⁹

Burada söz konusu olan, dosyada sanıkla ilgili birden fazla suçtan hüküm kurulması değildir. Zira ayrı suçlardan kurulan hükümler birbirinden bağımsızdır ve bu nedenle her bir suç için kurulan hükme karşı temyize gidilip gidilmeyeceği ayrı ayrı belirlenecektir. Bu bentte düzenlenen husus, aynı suçtan kurulan hükmün içerisinde, kanunun deyimi ile "aynı hükümdede" cezalardan ve kararlardan birden fazlasının yer almasıdır. Örneğin sanığın üzerine atılı suçun cezasının üst sınırı 2 yıl ve altında hapis cezasıdır. Buna göre ilk derece mahkemesi 1 yıl hapis cezası vermiş ve yanında da müsadereye hükmetmiş, BAM ceza dairesi ise istinaf istemini reddetmiş ise bu karar CMK'nın 286/2. maddesinin hem c hem de e bendi kapsamına göre temyizi kabil olmayıp kesin niteliktedir ve temyizi mümkün değildir.

Eğer tek hükmün içerisinde bir kısım bölümlere karşı CMK'nın 286/2. maddesi uyarınca temyiz yasa yoluna gidilebiliyor ise, hükmün bölünmemesi ilkesi gereği hiçbir kısmı kesinleşmiş sayılamaz ve tamamı için temyiz yasa yoluna başvurulabilir.³⁰

27 BİRTEK Fatih, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, Adalet Yayınevi, Ankara (2019), sh. 340,

28 ARTUÇ/ELMAS, *Duruşma Yönetimi ve Kanun Yolları*, 3. Baskı, (2019), sh. 639

29 BİRTEK, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2019), sh. 340

30 CGK. 08.06.2010, 2010/3-118-2010/139

2. BAM Başsavcılığının İtiraz Yetkisi Kapsamında Olan Kararlar

CMK'nın 308/A. maddesine göre, BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi, yalnızca BAM Ceza Dairesi kararları yönünden bulunmaktadır. Bu nedenle gerek ilk derece mahkemelerinin vermiş olduğu kararlara karşı, bu kararlar kesin olarak verilse bile, gerekse Yargıtay Ceza Dairelerinin kararlarına karşı, BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi bulunmamaktadır.

BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi, ancak BAM ceza dairesinin istinaf kanun yolu incelemesi nedeniyle vermiş olduğu kararlarla ilgili bulunmaktadır. Yine itiraza konu karar, BAM ceza dairesinin istinaf incelemesi sonucu vermiş olduğu son karar niteliğinde olmalıdır. Bu nedenle BAM ceza dairesinin vermiş olduğu ara kararlarla ilgili CMK'nın 308/A. maddesindeki yetkinin kullanılması mümkün değildir.³¹

İtiraz edilen kararın, BAM Cumhuriyet Savcısının duruşmadaki mütalaasına uygun olup olmaması önemli değildir. Karar mütalaaya uygun olarak verilmiş olsa bile, BAM Cumhuriyet Başsavcılığının bu karara karşı itiraz yetkisi bulunmaktadır.³²

BAM ceza dairesinin her kararına karşı da itiraz yetkisi yoktur, yalnızca kesin olan kararlara karşı BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla BAM ceza dairesinin istinaf kanun yolu muhakemesi nedeniyle verilmemiş veya istinaf kanun yolundan geçmemiş kararlara karşı, bu yola başvurulması mümkün değildir.

CMK'nın 286. maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren BAM ceza dairesi kararları verildikleri andan itibaren kesin hüküm niteliğindedirler.

Bir hükme karşı, temyiz yasa yoluna başvurulup başvurulamayacağı hususu, hüküm tarihindeki yasal düzenlemeye göre belirlenecektir.³³

Yine BAM ceza dairesi tarafından doğru uygulama yapıldığında, CMK'nın 286/2. maddesi kapsamına girmeyecek bir hüküm yerine, hatalı uygulama ile kesinlik sınırı içinde kalan bir ceza verilmesi halinde de bu hüküm temyize tabi olacaktır.³⁴ Yargıtay da aynı görüştedir.³⁵

31 ARSLAN, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının İtirazı (CMK md. 308.), sh. 125

32 ARSLAN, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının İtirazı (CMK md. 308.), sh. 126

33 KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 273

34 ERDEM/ŞENTÜRK, *Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları*, (2018), sh. 186

35 CGK. 10.03.2009, 2009/2-43-2009/56

Bölge adliye mahkemesi ceza dairesinin verdiği ve CMK'nın 286/2. maddesine göre verildiği anda kesin olan kararlarına karşı CMK'nın 308/A. maddesindeki itiraz yetkisi kullanılabilir.

BAM ceza dairesi tarafından verilen kesin nitelikteki kararların dosya üzerinde mi, yoksa duruşma açılarak mı verildiği önemli değildir, her iki halde de kesin nitelikteki kararlara karşı CMK'nın 308/A. maddesi uyarınca BAM Cumhuriyet Başsavcılığı itiraz yetkisini kullanabilir.³⁶ Ancak BAM ceza dairesinin kesin olmayan kararı, başka bir deyişle temyizi olanaklı olan bir kararı, tarafların, BAM Cumhuriyet Başsavcılığının, sanık veya katılanın temyiz etmemesi nedeniyle kesinleşir ise, artık bu karara karşı temyiz etme yetkisini kullanmayan BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisini kullanabilmesi mümkün değildir, çünkü burada kesinleşmiş bir karar vardır, ama BAM ceza dairesi kararı verdiğinde, temyizi kabil olmayan, kesin bir karar yoktur. Bu nedenle hukuka aykırılık olsa bile CMK'nın 308/A. maddesindeki yolun, bu kararlara karşı kullanılabilmesi mümkün değildir.³⁷

BAM ceza dairesi tarafından CMK'nın 280/1-d. maddesi uyarınca verilen bozma kararlarına karşı CMK'nın 286/1. maddesinin "bozma dışındaki hükümlerin" temyiz edilebileceğine ilişkin hükmü uyarınca, temyiz yasa yoluna başvurulması mümkün değildir. O halde BAM ceza dairesinin bozma kararları da kesindir. BAM ceza dairesinin kesin olarak verdiği bozma kararlarına karşı CMK'nın 308/A. maddesi uyarınca itiraz yoluna başvurulup başvurulamayacağı hususunun da tartışılması gerekir. Kanun koyucu, BAM ceza dairesi tarafından verilen bozma kararlarına karşı direnme hakkı vermemiş ve sonuçlanmamış bir kararla ilgili defalarca dosyanın gidip gelmesini ve sürüncemede kalmasını istememiştir. Ayrıca işin esası ile ilgili bir hüküm olmayan ve son karar niteliği bulunmayan bozma kararlarına karşı herhangi bir olağan yasa yolu öngörmemiştir. Bu nedenle, bozma kararlarına karşı olağanüstü kanun yolu niteliğindeki BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının mümkün olmadığı kanaatindeyiz.³⁸

CMK'nın 276. maddesinin birinci fıkrasına göre; temyiz isteminin, kanuni sürenin geçmesinden sonra veya aleyhine temyiz yoluna

³⁶ KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 283

³⁷ KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 283; Karşı görüş için bkz. AŞKIN Uğur, *Ceza Muhakemesinde İstinaf Kanun Yolu*, Adalet Yayınevi, Ankara (2018), sh. 228

³⁸ KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 283

başvurulamayacak bir hükme karşı yapılmışsa ya da temyiz yoluna başvuranın buna hakkı yoksa hükmü veren ilk derece mahkemesince istinaf başvurusunun reddine karar verilir. Kanun koyucu böyle bir “ilk denetim filtresi” koymak suretiyle, belirtilen koşulları taşımayan başvurular ile BAM ceza dairesinin gereksiz yere uğraştırılmasını ve yargılamanın uzamasını engellemeyi amaçlamıştır.

Hükmü veren ilk derece mahkemesi yapılan istinaf başvurusu üzerine;

- İstinaf başvurusunun yasal süresi içinde yapılıp yapılmadığını,
- Aleyhine istinaf yoluna başvurulamayacak bir karara karşı temyiz başvurusu yapılıp yapılmadığını,
- İstinaf yoluna başvuranın, istinaf başvurusunda bulunmaya hakkı olup olmadığını,

inceler.

İlk derece mahkemesinin istinaf başvurusunu belirtilen nedenler dışında incelemesi söz konusu değildir. Yine vereceği karar da bu nedenlerle sınırlıdır.

İlk derece mahkemesi açıklanan nedenlerle sınırlı olarak yaptığı inceleme sonucunda, başvurunun süresinde yapılmadığını veya aleyhine temyiz yoluna başvurulamayacak bir karara karşı başvuruda bulunulduğunu ya da başvuranın, istinaf başvurusunda bulunmaya hakkı olmadığını tespit ederse, “temyiz dilekçesinin reddine” karar verecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, ret kararına karşı başvurulabilecek kanun yolu hükme bağlanmıştır.

İlk derece mahkemesince verilen ret kararı, dilekçesi reddedilen başvurucuya tebliğ edilmelidir. İstinaf başvurusunda bulunan ve dilekçesi reddedilen başvurucular, ret kararının kendilerine tebliğinden itibaren yedi gün içinde bölge adliye mahkemesine başvurarak bu konuda bir karar verilmesini isteyebilirler. Bu yöndeki başvurunun şekli konusunda CMK’da bir hüküm bulunmamaktadır. Kanımızca, istinaf yoluna başvuru şekline ilişkin hükümlerin bu başvuru yönünden kıyasen uygulanması gerekir.

Ret kararına karşı başvuru dilekçesi ilk derece mahkemesine verilir. Dilekçenin ilk derece mahkemesi yerine başka bir mercie verilmesi, hak

kaybına yol açmaz. CMK'nın 264. maddesi hükümleri kıyasen uygulanır. Bu nedenle ret kararına başvuru dilekçesinin ilk derece mahkemesi yerine bölge adliye mahkemesine verilmesi halinde, bölge adliye mahkemesince dilekçe, ilk derece mahkemesine gönderilir. Bölge adliye mahkemesinin, dilekçeyi ilk derece mahkemesine göndermek yerine, başvuru koşulları yönünden kendisinin inceleme yapması mümkün değildir. Yetkili merci olmadığı halde bölge adliye mahkemesince inceleme yapıp, karar verilmesi halinde, verilen karar yok hükmünde sayılır. Zira CMK'nın 276. maddesi gereğince ilk derece mahkemesince yapılan inceleme "ilk denetim filtresini" oluştururken, Kanunun 279/2. maddesi gereğince bölge adliye mahkemesince yapılacak inceleme ise "ikinci denetim filtresini" oluşturur.

Ret kararına karşı başvurulması üzerine, ilk derece mahkemesi dilekçe ekinde dosyayı bölge adliye mahkemesine gönderir. İlk derece mahkemesinin ret kararına karşı yapılan başvurunun, yerinde olup olmadığını inceleme (yerindelik denetimi) yetkisi yoktur.

Ret kararına yapılan başvuru, "itiraz" değildir. Zira bu talep, CMK'nın 276/2. maddesinde bu husus "bölge adliye mahkemesinden bu hususta bir karar verilmesini isteme" şeklinde nitelendirilmiştir. Başvuru üzerine istinaf mahkemesi, yalnız ilk derece mahkemesi tarafından verilen ret kararının yerinde olup olmadığını değil, tüm yönleriyle istinaf başvurusunun kabul edilir olup olmadığını inceleyecektir. Konuyu bir örnek üzerinden açıklamak gerekirse; istinaf başvurusu, ilk derece mahkemesi tarafından "süre" yönünden reddedilmiş ise, ret kararına karşı yapılan başvuru üzerine bölge adliye mahkemesince başvuru önce süre yönünden incelenecek, süre yönünden sıkıntı olmadığını anlar ise bu kez ehliyet ve ortada istinafa tabi bir karar olup olmadığı incelenecektir.

Bölge adliye mahkemesi ceza dairesi dosya kendisine tevzii edilince, Hakimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesi Kararı ile yapılan iş bölümüne göre, dosyanın kendi dairelerinin görevine girip girmediğini inceleyecektir. Yapılan inceleme sonucunda, dosyanın kendi dairelerinin görev alanına girmediğinin belirlenmesi halinde, görevsizlik kararı vererek dosyayı ilgili ceza dairesine gönderecektir.

BAM Ceza Dairesi yetkili ve görevli olduğunu tespit eder ise, bu durumda da CMK'nın 279. maddesi uyarınca;

- İstinaf başvurusunun yasal süresi içinde yapıp yapılmadığını,

- Aleyhine istinaf yoluna başvurulamayacak bir karara karşı istinaf başvurusu yapıp yapılmadığını,

İstinaf yoluna başvuranın, istinaf başvurusunda bulunmaya hakkı olup olmadığını inceleyecektir. Bu “ikinci denetim filtresidir.”

Daire yaptığı inceleme sonucunda; başvurunun süresinde yapılmadığını veya aleyhine istinaf yoluna başvurulamayacak bir karara karşı başvuruda bulunulduğunu ya da başvuranın, istinaf başvurusunda bulunmaya hakkı olmadığını tespit ederse “istinaf başvurusunun “reddine karar verecektir. Bu karar CMK’nın 279/2. maddesi gereğince itiraza tabidir, temyize tabi değildir.³⁹ İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Gerek CMK’nın 276/2. maddesi uyarınca verilen BAM ceza dairesi kararı, gerekse aynı Kanunun 279/2. maddesi uyarınca verilen itirazın reddine ilişkin karar, niteliği ne olursa olsun (ister kabul ister ret) kesindir. Bu karara karşı temyiz yoluna gidilemez, aynı zamanda bu kararlar itiraz veya başvuru üzerine verilmiş olduğundan, bu kararlara karşı CMK’nın 308/A. maddesi uyarınca BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz kanun yoluna başvuramayacağını düşünmekteyiz.⁴⁰ Kanaatimize göre, bu şekildeki kararlara karşı CMK’nın 309. maddesi uyarınca kanun yararına bozma yoluna gidilebilmesi mümkündür. Çünkü CMK’nın 309. maddesi uyarınca, “istinaf ve temyiz incelemesinden vaz geçmeksizin kesinleşen” kararlara karşı kanun yararına bozma yoluna gidilebileceği kabul edilmiştir. Bu durumda da BAM’ın ilgili ceza dairesi veya itiraz üzerine inceleme yapan BAM ceza dairesi klasik bir istinaf incelemesi yapmamakta, itiraz veya başvuru üzerine dosyaya bakmaktadır, bu nedenle anılan kararlara karşı kanun yararına bozma yoluna gidilebilmesinin mümkün olduğunu düşünmekteyiz.

39 5271 sayılı CMK’nın 272/3-a maddesi uyarınca, hükmolunan cezanın miktar ve türüne göre, hükme karşı istinaf yasa yoluna başvurulmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle, CMK’nın 279/1-b maddesi uyarınca verilen, istinaf isteminin reddine dair kararın aynı maddenin son cümlesi uyarınca itiraza tabi olduğu ve temyizi mümkün olmadığından ve CMK’nın 264/1. maddesi uyarınca sanık yönünden yasa yoluna başvuruda ve mercide yanılmanın haklarını ortadan kaldırmayacağını anlaşılması karşısında; 5271 sayılı Yasa’nın 264/2. maddesi uyarınca itirazı incelemeye yetkili ve görevli mahkemeye, Mahkemesince iletilmek üzere dosyanın incelenmeden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına İADESİNE, (13. CD. 23.02.2017, 2017/73-2017/1699) (ARTUÇ, Ceza Muhakemesi Kanunu Pratik Kitap, (2019), sh. 1259)

40 Aksi düşünce için bkz. KAYMAZ, **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, (2017), sh. 283; Anılan Yazara göre “Dikkat edilirse her iki halde de bölge adliye mahkemesi, istinaf başvurusu üzerine değil, ilkinde itiraz, ikincisinde ise kendine özgü bir hukuksal çare olan başvuru üzerine karar vermektedir. Ancak hem itiraz hem de başvuru, verilen bir hükmün istinaf kanun yolunda incelenmesi talebine ilişkindir. O nedenle her iki halde de bölge adliye mahkemesinin vermiş olduğu kararın C.Başsavcılığının itirazına konu olabileceğini düşünmekteyiz”

Yine BAM ceza dairesi tarafından verilen, tutuklama, tutukluluğun devamı veya adli kontrol gibi koruma tedbirleri ile ilgili olarak itiraz yoluna başvurma mümkün olduğundan bu kararlara karşı olağanüstü bir yasa yolu olan CMK'nın 308/A. maddesindeki BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yoluna başvurulamaz.⁴¹

SONUÇ

CMK'nın 286. maddesinde bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin hangi kararlarına karşı, temyiz yoluna başvurulamayacağı açık bir biçimde belirlenmiştir. Bu kararlar, bölge adliye mahkemesi nezdinde kesinleştiğinden, ancak bu kararlar yönünden BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi bulunmaktadır.

CMK'nın ilk düzenlemesinde, BAM ceza dairesi kararlarına karşı, BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi bulunmamakta idi, bu yolun açılması yerinde olmuştur. Aksi takdirde BAM ceza dairesi tarafından verilip kesin nitelik taşıyan kararlar için olağanüstü olsa dahi herhangi bir denetim yolu öngörülmemiş olacaktı.

Şu anda bilindiği gibi, ilk derece Mahkemesi tarafından verilen 5 yıl ve altındaki hapis cezalarını artırmayan BAM ceza dairesi kararları kesindir. Bu miktarın fazla olduğu ve 3 yıla düşürülmesi gerektiğine ilişkin, yargı kamuoyunda fikirler ileri sürülmektedir. Bu miktar düşürüldüğünde, BAM Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisinin kapsamı da daralmış olacaktır.

⁴¹ KAYMAZ, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, (2017), sh. 284

KAYNAKLAR

ARSLAN Çetin, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının İtirazı (CMK md. 308.), **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl:2, Sayı:5, Aralık 2007,

ARTUÇ Mustafa, **Açıklamalı-Pratik Ceza Muhakemesi Kanunu**, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara (2019),

ARTUÇ Mustafa/ELMAS Mehmet Tevfik, **Duruşma Yönetimi ve Yasayolları**, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara (2019),

AŞKIN Uğur, **Ceza Muhakemesinde İstinaf Kanun Yolu**, Adalet Yayınevi, Ankara (2018),

BALCI Fidan/ÖZTÜRK Seyithan, **Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz**, Adalet Yayınevi, Ankara (2019),

Ceza Muhakemeleri İstinaf El Kitabı, Türkiye Cumhuriyeti'nde İstinaf Mahkemelerinin Kuruluşunun desteklenmesi Projesi, Mart 2007,

DUMAN Barış, **Bölge Adliye Mahkemesi (İstinaf) Cumhuriyet Başsavcılığı**, Adalet Yayınevi, Ankara (2019),

ERDEM Mustafa Ruhan/ŞENTÜRK Candide, **Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları**, Seçkin Yayınevi, Ankara (2018),

GÜNGÖR Devrim, **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, Yetkin Yayınevi, Ankara (2016),

KAYMAZ Seydi, **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, Seçkin Yayınevi, Ankara (2017),

ÜNSAL Cengiz, **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, Seçkin Yayınevi, 2. Baskı,

ÜNVER Yener/HAKERİ Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku** 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara (2016),